

Notulen van de vergadering,
gehouden op Maandag 15 October 1951, des morgens te 10 uur
en des middags voortgezet in de Trèveszaal.

Aanwezig: De Minister-President Drees, en de Ministers
Van den Brink, Lief tinck, Van Maarseveen, Mansholt
(bij de punten 1-4a), Mulderije, Rutten, Staf,
Stikker, Teulings, In 't Veld, en Wemmers (Afwezig
zijn de Ministers Albregts, Joekes en Peters)

Tevens zijn aanwezig de Staatssecretarissen
Blom (bij de punten 1-11 en 22) en Götzen, en Jhr.
Mr. H.L.F.K. van Vredenburg (bij punt 2 j)
Secretaris: J.Middelburg.

1 a. Notulen van de vergadering van 1 October 1951.

Nagekomen redactiewijzigingen.

Op blz. 15, punt 17, 3de alinea, worden op de laatste regel de woorden "het Statuut tot stand komt" vervangen door "dit eerder bij het Statuut geschiedt."

Op blz. 17, punt 18, 1ste alinea, worden de eerste twee zinnen gewijzigd in: "Mr. Pos merkt op, dat de voorgestelde regelingen ter aanpassing van de wetgeving aan deze verdragen volgens de toelichting niet in overeenstemming zijn met de Interimregeling voor Suriname. Ter adstructie hiervan noemt spreker een aantal voorbeelden. De toelichting over de gelding van het Nederlands militair straf- en tucht-recht in de Westindische Rijksdelen acht hij niet juist."

1 b. Notulen van de vergadering van 8 October 1951.

Redactiewijzigingen.

Op blz. 4, punt 2f, vervalt het slot van de eerste (onvolledige) alinea te beginnen met de woorden: "in verband met...."

Op blz. 7, punt 4 d, 3de alinea, laatste regel, wordt na het woord "iemand" tussengevoegd: "voor bijwoning van de eerste vergadering".

Op blz. 11, punt 5, 2de alinea, 3de regel, wordt na "mariniers" ingevoegd: "in verband met hun taak".

Op blz. 16, punt 15, 4de alinea, 2de regel, worden na "auteurs" de woorden "in Nederland" tussengevoegd en op de 3de regel na "Nederlandse auteurs" de woorden "in Amerika." Overigens worden de notulen goedgekeurd.

1 c. Opmerking naar aanleiding van punt 4 f. (Verhoging van de Rijnvaartpremies en onderhandelingen over de waterwegenkwestie)

Minister Stikker deelt mede, dat bij de bespreking met de Belgische ministers in Den Haag overeenstemming is verkregen, waarbij de gedachte van een glijdende schaal voor de Rijnvaartpremies achterwege is kunnen blijven.

2 g. Behandeling van laatste zaken tegen Duitse Oorlogsmisdadigers.

Minister Mulderije deelt mede, dat de Duitse Ambassadeur bij hem is geweest met betrekking tot de gratieverlening aan Duitse oorlogsmisdadigers. Minister Stikker heeft vernomen, dat nog in drie gevallen over executie moet worden beslist. Spreker meent, dat in België en Denemarken is besloten geen doodvonnissen van Duitse oorlogsmisdadigers meer uit te voeren. De Duitse Ambassadeur heeft er op gewezen, dat thans meer dan zes jaar na de wapenstilstand zijn verstreken. Spreker heeft een dossier over deze aangelegenheid laten opstellen en zou gaarne nog nader overleg met Minister Mulderije plegen. Minister Mulderije acht een wijziging van het doodvonnis van de Duitser Lages niet te verdedigen (van de andere twee gevallen is nog geen eindoordeel te vormen). Minister Van Maarseveen verwacht, dat als het geval Lages in de sfeer van de maatregelen tegen de Joden ligt, executie internationaal minder reacties zal oproepen. De Minister-President is van oordeel, dat de betrokkene tot de ernstige oorlogsmisdadigers behoort. De behandeling van zijn zaak heeft echter wel zeer lang geduurd. Spreker informeert of het niet mogelijk is over de laatste zes gevallen tegelijkertijd een beslissing te nemen; als men dan kan zeggen, dat deze zaken daarmee zijn afgelopen zal dit zowel in het buitenland als in het binnenland minder reacties veroorzaken, terwijl ook voor de betrokkenen dan zekerheid bestaat. Minister Mulderije merkt op, dat een beslissing dan eerst zes weken later zal kunnen worden genomen. Spreker acht het bezwaarlijk deze zaak al te zeer in de sfeer van de buitenlandse politiek te brengen; de beslissingen zijn voor de verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie. Niettemin is spreker bereid nog nader met Minister Stikker over deze kwestie te spreken.

2 h. Amerikaanse publicatie van te hoge bedragen der Nederlandse militaire inspanning.

Minister Lieftinck heeft gezien, dat in een publicatie van Amerikaanse zijde als bedrag voor de Nederlandse militaire inspanning is genomen \$ 525 mln. oftewel f. 2 mld. Hoewel Jhr. Van Starckenborgh een correctie in het desbetreffende stuk heeft voorgesteld, heeft men dit bedrag gehandhaafd. Ook de Regeringscommissaris heeft twee maal bij de heer Hunter geprotesteerd, waarbij geantwoord werd, dat deze gegevens geheim waren. Het lijkt spreker wenselijk, dat de Ambassadeur mededeling aan de Amerikaanse Regering doet, dat het vermelde cijfer onjuist is. Minister Stikker heeft deze zaak laten nagaan. Spreker is van oordeel, dat dit niet alleen over de Ambassadeur behandeld moet worden; hij is voornemens zich ook met Foster hierover in verbinding te stellen.

2 i. Aandrag tot opneming van Kamerlid in delegatie inzake Europese defensie.

De Minister-President deelt mede, dat bij de bespreking in de Commissie voor Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer over de Europese verdedigingsgemeenschap ook gevraagd is enkele Kamerleden in te schakelen bij de delegatie. Daarbij is geantwoord, dat van de landen, die aan de besprekingen in Parijs deelnemen slechts twee in hun delegatie een parlementslid hebben aangewezen, die als Voorzitter optreden en dus als Regeringsvertegenwoordiger moeten worden gezien. Prof. Romme komt in een brief op deze vraag terug. Het lijkt hem, evenals het Kamerlid Vermeer, goed om het Kamerlid Fens, die deskundig is, als waarnemer in de Nederlandse delegatie op te nemen.

Spreker acht dit wel bezwaarlijk. Enerzijds is het vreemd, voor de zuiver militaire zaken een Kamerlid er bij te betrekken, die militair is. Anderzijds behoren de politieke kwesties tot het algemene beleid, waarbij verwacht kan worden, dat de Kamer geen genoegen zal nemen met de opneming van één Kamerlid. Minister Van den Brink deelt mede, dat de Kamer indertijd bij de bespreking van het plan-Schuman hetzelfde heeft gevraagd en dat hij toen dezelfde bezwaren hiertegen heeft gemaakt. Daarbij is toen wel toegezegd, dat regelmatig verslag aan de gecombineerde commissie van de Kamer zou worden gedaan en bij bepaalde kwesties ook advies zou worden gevraagd. Het lijkt spreker onjuist Kamerleden mee te zenden naar Parijs, waar men midden in de onderhandelingen komt. Dit zou ook verder gaan dan de Kamer voor binnenlandse aangelegenheden vraagt. Minister Staf heeft eveneens bezwaren tegen opneming van Kamerleden in de delegatie. De Kamer wil blijkbaar de praktijk van de Defensiecommissie naar deze onderhandelingen overbrengen. Nu de ontwikkeling van de besprekingen in Parijs een snel verloop heeft, zou men kunnen nagaan of de Defensiecommissie, die elke 14 dagen bijeenkomt, nog frequenter zal moeten vergaderen. De Minister-President concludeert, dat hij op de brief van Prof. Rommé zal antwoorden, dat toevoeging van de heer Fens aan de delegatie bezwaarlijk is, doch dat de Regering voornemens is regelmatig verslag in de Defensiecommissie te doen, terwijl de heer Fens eventueel ook zelf inlichtingen over de besprekingen in Parijs kan vragen.

2 j. Besprekingen inzake een Europese Defensie Gemeenschap
(Zie notulen MR dd. 8 October 1951, punt 5)

De heer Van Vredenburg herinnert er ter inleiding aan, dat de besprekingen over het plan-Pleven aanvankelijk langzaam verliepen, doch daarna plotseling sterk versneld zijn; thans is een ontwerp-verdrag door het secretariaat gereed gemaakt. Als eerste werk heeft de Nederlandse delegatie het standpunt der andere Regeringen nagegaan. De Franse Regering streeft volgens Minister Alphand naar een spoedige totstandkoming van een verdrag, aangezien deze verbinding met het Duitse leger thans zo snel mogelijk moet worden gelegd. Daarbij wordt gewezen op het sterke neutraliteitsstreven en de opkomst van het neo-nazisme in Duitsland en de Amerikaanse druk op Frankrijk in verband ook met de internationale toestand. De leider van de Duitse delegatie, Blank, was van oordeel, dat het verdrag voor Januari getekend zal worden. Hij betreurde, dat de kring der landen niet groter was, doch meende, dat Duitsland ook alleen met Frankrijk een dergelijk verdrag zou tekenen. Voor het verdrag zou zowel in het Franse als in het Duitse parlement een neerderheid zijn te vinden. Hij gaf zelf ook de voorkeur aan een Europees leger boven een Duits leger. De socialistische leider Schumacher zou niet tegen dit plan gekant zijn; zijn oppositie zoekt hij in elke mogelijkheid om de Regering-Adenauer ten val te brengen. Aan Engelse zijde had men waardering voor de Nederlandse tegennota. Indien Engeland zou meedoen, zou het dit op grond van de hierin neergelegde voorstellen doen. De Engelse Regering heeft echter besloten niet mee te doen en een eventuele wijziging van dit standpunt zou in elk geval niet voor de verkiezingen zijn te verwachten. Men wees er ook op, dat het evenwicht van machten in West-Europa thans niet meer aanwezig is. Het standpunt van Italië was aanvankelijk afwijzend, doch na Ottawa vertoont het een groot enthousiasme, welke ommekeer spreker nog niet geheel heeft kunnen verklaren. Aan Belgische zijde bestaat geen Regeringsstandpunt. De Belgische ambassadeur in Parijs